

...!

بیگومان یهك له چواری خاکی کوردستان، گهر به بهش و به پپی سنووری ههریمی دابهشی بکهین، ئه ورۆ له قوناغیکدایه که نزیک به چواردهساله شورشی هیناوهتهوه نیو خه لک و به شیوهیهکی نیوه پیشکەوتوو کردوو به دهسهلات و کاروبار و بنکه و بنیات و وهزارهت و کابینه و .. . بهرپوهبهرایهتی دهکات و تیکه ل بووه له گه ل بازرگانی و پپوهندییه ئابووری و سیاسییه ناوچهیی و جیهانییهکاندا. دهسهلاتی کوردی له ژیر ههریمی مه داری 36 دهه رجیه جارن سنووریکه بهربلاوتری گرتوتهوه و ویرای ئه وهی تا هه نووکه مالی کورد له وه شه له کوردستان به کردهوه، دوو لهته، به لام له روانگهی یاسایی و نیودهوله تییهوه، دهسه لاتیکی خو بهرپوهبهری هه یه که جگه له راگه یاندنی سه ره به خوویی شتیکی دیکه ی که م نییه .

له لایهك دهسهلاتی کوردی هزری تاکهکانی کومه لگای کوردهواری بو لای خو ی راده کی شی و له لایه کی دیکه شه وه ههر هه مان دهسه لات ئه و بیرانه دژ به خو ی هه لده کی شی! ئه مه ش ته نیا هوکاره که ی، دهسه لاتی کوردی نییه، به لکو یه که م به گوندی بوونی گو ی جیهانه له سایه ی تیکنولوژی و زانسته وه و له لایه کی دیکه وه تیگه یشتنی تاکهکانی کومه لگای کوردهواریه له رووداو و باس و ویسته جیاوازه کان. ویستی کومه لانی خه لک له دهسه لات و ویستی تاک له کومه ل و ویستی چینه جیاوازه کان کومه لگا له کاتی دژ به یه کدی و به پپچه وانه شه وه. له وانه یه په نجا سال پپش، ناسیونالیزی کوردی رازی بوویت به سه رکه وتنی بیره که ی و ئیدی پاش ئه وه کی دیت و کی ده چی ت و رپهر چی ده کا و چی ناکات، زور بو ی گرنگ نه بوویت. ئه وه ش به هو ی ئه وه ی که یان لی ی به ئاگا نه بووه، یان گهر لی شی ئاگا بوویت، سه رده م و شه قام و کاتی به پشتیوانی خو ی نه زانیبیت بو ده ربیرینی ویسته کومه لایه تی و سیاسییه کان له هه مبه ر دهسه لاتدا.

کورد جگه له وه ی له شورشدا بووه و له نیو جه رگه ی مالویرانی و قات و قری و سووتان و روژ ره شیدا ژیاوه، هه رده م کولتور و فره هنگ و زمان و میژووشی له مه ترسی توانه وه و وون بوون و شیواندنا بوونه. به لام و ویرای سه رجهم که م و کورپیه کانیشی، له گه ل تیپه ر بوونی کاتدا، به ئه ندازه ی ئه و مله وریبانه ی که به سه ریدا کراون، له هه ولدا بووه بو خواهناره تی کردنی سینه ما و میژوو سازی و کولتور به یه که وه نان و چوارچیوه بو دارشتن و .. هتد.

به ههر چه ره سه ره ییه ک که به سه ریدا هاتوو، کورد توانیویه تی وه ک نه ته وه یه ک خو ی له مه ترسی توانه وه بپاریزیت، به لام له هه مان کاتدا نه یه توانیوه ده ولت پیک بینیت، به شیوه یه ک که کومه لگای نیوده ولته تی باوه ری ته وای بده نی و له کومه لی نه ته وه یه کگرتوو هکاندا جیی بدری تی. ئه مه ش ئه وه ناگه یه نیت که نایدری تی!!

ئه وه ی که گرنگه لی ره دا باسی بکه یین و مه به سه ته کان بو لای ده چن، گوړان له دهسه لات و گوړان له داوی خه لک و گوړان له گوړانکارییه کان ناوچه که و جیهانه .

بو نمونه، دهسه لاتی کوردی، گهرچی له پاشه _مه به ست له له پاش بوون له دهسه لاتداره تی، نو ی بوونی دهسه لاتی کوردیه _ به لام له گه ل ئه وه شدا تاکه دهسه لاتیکه که به سینگ فراوانیه وه پپشوازی له پرۆسه ی دیموکراسی و مافی مرۆف دهکات له روژه لاتی نیوه راستدا. ئه مه له گه ل ئه وه ی که روونه، کورد قازانجی له بوونی دیموکراسیه له ناوچه که و له هه مان کاتدا نه ته وه یه کی چه وساووه بووه و نرخ ی ئازادی و دیموکراسی باش هه ست پیکردوو، نیشاندهری بیر ی تاکه کان کومه لگای کوردیشه له کوردستان و له ئاکامدا ره نگدانه وه ی هزری ئه وانه به سه ر داها تووی کار و چالاکییه کان دهسه لاتی کوردیدا.

بیگومان دەسه‌لاتیش له کوردستان زۆر به باشی ههست بهم رهوته دهکات و بی ئه‌ملاو ئه‌ولا، به‌رنامه و پلانی دهسه‌لاتی کوردی به ئافاریکدا ده‌بی تپه‌رپیت که گۆرانکارییه‌کان به سینگیکی فراوانه‌وه وه‌رگریت. واته، پپووسته دهسه‌لات هه‌ول بدهات بو پپاده کردن و به‌رپوه‌بردنی ئه‌و برگه و به‌ندانه‌ی که له یاسای بنه‌ره‌تی و لاتدا دارپژراون بو خاشه‌بر کردنی کیشه‌ی چینایه‌تی و بواری ئابووری و .. هتد.

هه‌بوونی کهس و کهس بازی و کاک و براده‌ر دۆزینه‌وه و ئاش بو ئاشدار نانه‌وه و دوور خستنه‌وه‌ی خه‌لک له داواکانیان، دۆزیک دروست دهکات که کۆمه‌لگای کوردی زیاتر له رژیمه‌کانی دژ به کورد به‌ره‌و پاشه‌وه پال پپوه ده‌نیت. ئه‌وه گرنگه که دهسه‌لاتی خویت هه‌بیت، به‌لام ئایا هه‌بوونی ئه‌و دهسه‌لاته‌ش به هه‌موو نرخیک بی‌ت یان ده‌بی دهسه‌لات هی خه‌لک بی‌ت و بو خه‌لکیش بی‌ت؟

گه‌ر بی‌ت و پارته کوردییه شو‌ر‌ش‌گی‌ر‌ه‌کانی گۆره‌پانی خه‌باتی نه‌ته‌وایه‌تی گه‌لی کورد، ئه‌ورپو له قوناغی دهسه‌لاتداره‌تییدا ببن به دیکتاتۆر، ئه‌وده‌م ئیدی خه‌لک به دوا‌ی لایه‌نی سه‌رپچی و شو‌ر‌شی دیکه‌ش ده‌که‌وی‌ت دژ به دیکتاتۆری خویش و ده‌یه‌وی‌ت که بیروخوینی‌ت. له‌وانه‌یه تا ئیستا ئه‌و شته زۆر زه‌ق نه‌بی‌ت یان رووی نه‌دا‌بی‌ت، به‌لام ده‌بی چاوه‌روانی ئه‌وه بکری‌ت که ئه‌و شو‌ر‌شه کۆمه‌لایه‌تییه سیاسییه له کات و ساتی تاییه‌تدا سه‌ره‌له‌بده‌ن و ئاکامیکی خرابی‌شی ده‌بی‌ت.

ئهم باسه‌ ره‌نگه ئیستا ته‌نیا باشووری کوردستان بگریته‌وه له رووی دهسه‌لاته‌وه، به‌لام له هه‌مان کاتدا کورد له پارچه‌کانی دیکه‌ی کوردستاندا، راسته که خاوه‌ن دهسه‌لات نین، به‌لام هه‌ر هه‌مان تیگه‌یشتنیا‌ن هه‌یه که کورد له باشووری کوردستاندا هه‌یانه. که‌واته ناوه‌رپوکی ئهم باسه، ته‌نیا دهسه‌لات یان به زمانیکی دیکه بلین، پارته دهسه‌لاتداره کوردییه‌کانی باشوور ناگریته‌وه، به‌لکو تا ئه‌ندازه‌یه‌کیش پارت و ریک‌خراوه‌کانی به‌شه‌کانی دیکه‌ی کوردستانیش ده‌گریته‌وه.

کورد له لایه‌که‌وه له نیو جهرگه‌ی گیره‌و کیشه‌کانی جیهان به گشتی ورۆژه‌لاتی نیوه‌راست به تاییه‌تی‌دایه و له هه‌مان کاتدا له بازنه‌ی ئالوگۆری کۆمه‌لایه‌تی و سیاسی و ئابووری خویشیدا له سوورانه‌وه‌دایه. داهاتووی ئاکاره سیاسییه‌کان و دۆزه جیا‌وازه‌کانی جیهان سیبه‌ری خویان داوه به سه‌ر بیکردنه‌وه له‌مرپوی چۆنیه‌تی به‌ره‌و‌پیش چوونی پرۆژه جیا‌وازه‌کانی پیشکه‌وتنی ئاستی کۆمه‌لایه‌تی و سیاسی و ئابووری کوردستاندا، به‌لام ری‌بازی هه‌نگاو نان بو پیشه‌وه‌شیان لی نه‌ئستاندووه و کۆمه‌لگای کورده‌واری له کاتی‌کدا که ده‌ست و په‌نجه له گه‌ل کیشه‌ ده‌ره‌کییه‌کاندا نه‌رم ده‌کات، هاوکات به دوا‌ی ده‌رچوون له بازنه‌ی گری کویره‌کاندا ده‌گه‌ری‌ت و بیگومان له‌م ری‌گایه‌شدا هه‌نگاوی زیاتر بو پیشی ده‌هاوی‌زتی‌ت.

مه‌نسور عه‌زیزی
2004 .12 .03